СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 21. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 27 січня 1933. VOL. XLI. No. 21. Jersey City, N. J., Friday, January 27, 1933. THREE CENTS.

ҐРІН ЗАПОВІДАЄ БУНТ РОБІТНИКІВ

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, видав заяву, в якій заповідає, що зорганізоване робітництво підійме бунт, якщо не зайдуть зміни, котрі дадуть безробітним роботу.

Ґрін каже, що робітники мусять уже раз зробити кінець „законній грабіжі". Робітництво вже довго терпіло й не покланялося чужим богам і не втратило голови досі. Але довше терпіти не може. За три роки терпінь зорганізоване робітництво дало доказ, що воно є конструктивне і льояльне супроти державних установ. Робітництво ще далі вірить в Америку, в американські ідеали і в американську форму правління. Воно далі відноситься во́рожо до комунізму й фашизму. Але з того не виходить, що воно має далі терпіти надужиття і нужду. Робітництво мусить дістати роботу і можність жити по людськи.

БОТЛЕР ВЗИВАЄ ДО ОХОРОНИ ПРИНЦИПІВ СВОБОДИ.

НЮ ЙОРК. — На бенкеті, влаштованім заходами „Пілґрімс", говорив д-р Николас Ботлер, президент Колюмбійського університету, про потребу обєднання англьо-саксонських народів для охорони принципів свободи, загрожених комунізмом і диктатурами.

Він каже, що англьо-саксонські народи охороняли ті принципи від 300 літ, будуючи на них державні установи. Він підчеркнув далі те, що нарушення принципів свободи є тепер причиною, що найважнішим питанням в Европі є питання національних меншин, себто тих народів, котрі опинилися в чужих державах проти своєї волі, на підставі насильства.

ПАДЕРЕВСЬКИЙ НАЗИВАЄ ЛІҐУ „ХОРОЮ ЛЮДИНОЮ".

НЮ ЙОРК. — До Америки знову прибув польський пяніст, Іґнац Падеревський, щоби виступити тут з концертами. Як тільки висів з корабля, обсіли його репортери і ставили йому ріжні питання. Один запитав про технократію. Та Падеревський не порозумів, про що мова. Відпоручник польського консуляту почав йому виясняти, але й те не помогло. Видно, що Падеревський не читав про це. Тоді запитали його про Ліґу Націй. Тут уже він почув себе певнішим і сказав, що Ліґа є „хорою людиною" і не може вирішити навіть проблєми на Далекім Сході, бо не має сили.

СТИМСОН ВЗИВАЄ ПЕРУ ЗАНЕХАТИ ВІЙНУ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар стейту, Генри Стимсон, вислав до уряду републики Перу ноту, в якій взиває Перу залишити воєнні кроки, а спір з Кольомбією за Летіцію полагодити мирною дорогою. Стимсон каже, що згідно з договорм Келоґа-Бріяна, який Перу підписало, не буде узнана Злученими Державами ніяка територіяльна зміна, набута силою.

ДЕМОКРАТИ В ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті предложили демократичні провідники законопроект, який признаує $1,500,000,000 на допомогу фармерам.

Проєкт улекшує фармерам позички, і то по знижених процентах, і відкладає на довші речинці морґеджові сплати.

НОВИЙ БАНКОВИЙ ЗАКОН ПЕРЕЙШОВ У СЕНАТІ.

ВАШИНҐТОН. — У сенаті перейшов 54 голосами проти 9 законопроект сенатора Ґлеса, який заводить значні банкові реформи. Між іншим проєкт заявляється за те, щоби банки мали філії по ріжних стейтах, якщо вони пристосуються до стейтових законів.

БОРА ЗА „ЧЕСНИЙ ДОЛЯР".

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Бора каже, що треба таки перевести щось подібного до інфляції, щоби мати „чесний долляр". Він твердить, що в 1929 році фармери були задовжені в одних тільки асекураційних компаніях на $12,000,000,000. Коли приходиться тепер фармерам сплачувати довги з 1929 р., то вони мусять заплатити за $1 три рази стільки пшениці, що в 1929 році. А це, каже Бора, не можна назвати чесністю.

НЕ ЗАБУВ ЗА СВОЮ ВЧИТЕЛЬКУ.

ВАШИНҐТОН.—Президент Гувер, заки покине Білий Дім, розглядається між своїми приятелями і намагається віддячитись їм ще в останній хвилі. Це видно по тім, що він надав тепер посаду на почті синові місіс Молі Бравн Керен, котра була його першою вчителькою. З днем 1 лютого буде її син, що був довший час без роботи, розносити почту по фармах і дістане за це річну платню в сумі $2,070.

Місіс Керен просила Гувера за той джаб у часі виборчої кампанії. Гувер приобіцяв і тепер дотримав слова.

УКРАЇНСЬКЕ СТУДЕНТСТВО НА ЧУЖИНІ ЗА ДАЛЬШУ БОРОТЬБУ.

(УП) Дня 31. 12. 1932 р. відбулися в Празі загальностудентські сходини для вшанування памяти бл. п. М. Березинського, В. Старика, В. Біласа та Д. Данилишина, які згинули геройською смертю в боротьбі з окупантами українських земель. Сходини ухвалили такі резолюції:

1. Українське студентство в Празі вшановує та клонить голову перед смертю ГЕРОЇВ, що поклали своє молоде життя за Україну. Вважає, що шлях революційної боротьби — це шлях одиноко правильний, який мусить довести до створення Самостійної Соборної Української Держави.

2. Українське студентство в Празі взиває все українське громадянство піддержати морально та матеріяльно український революційно-визвольний рух.

3. Українське студентство в Празі взиває все українське громадянство піддержати морально та матеріяльно українських політичних вязнів.

4. Українське студентство в Празі постановляє не відбувати спільної Святої Вечері, а перевести на той день голодівку, призначуючи ці гроші на політичних вязнів.

5. Українське студентство в Празі проголошує на січень жалобу, а тимсамим взиває всіх Українців у Празі здержатися на той час від усяких забав та подібного роду імпрез.

Як бачимо, українське студентство на чужині вміє оцінювати ті геройські зусилля, які кладе українська молодь у краю в боротьбі з ненависним ворогом. Його голос пролунає по всьому світу невгамованим ехом і знайде свій відгомін також у краю навіть серед тих кол, що згідно виступають проти активної боротьби з ворогом.

НЕМОВ У СЕРЕДНЬОВІЧУ.

З Білостока повідомляють, що до села Грибовщина, сокальського повіту (білостоцьке воєвідство), йдуть від довшого часу з усіх сторін товпи православних, щоби там побачити Ілллю Клімовича, звичайного собі селянина, який продав увесь свій маєток і збудував за ті гроші церкву. Розфанатизована товпа вважає його за пророка й називає „святой атец Ілля".

Кілька днів тому йшла до того ж села товпа сфанатизованих паломників і вела з собою старця і жінку, які несли великий хрест. Згаданий старець, як казала юрба, добровільно згодився бути розпятим на хресті й умерти так, як Ісус Христос. Мало це відбутися на святому місці біля церкви Клімовича.

Коли юрба прийшла на місце, старця розібрали до нага, положили на хрест і при фанатичних окликах юрби мали вже його прибити до хреста. Нагло зявився „святой атец Ілля" і розігнав товпу.

Сцена, що пригадує середньовіче.

РУМУНІЯ КУПУЄ ДВА КОРАБЛІ.

Румунські корабельні підприємства переговорюють з представниками Гамбурґ-Америка у справі купна двох кораблів по 5,700 тон. Ці кораблі призначені для транспорту подорожних і товарів.

РОЗМІРИ ПОВСТАННЯ НА КУБАНІ ПРОТИ МОСКВИ.

(УП) Довідуємося, що повстання українських козаків на Кубані проти московського комуністичного режиму мало багато ширші розміри, ніж це писалося в пресі. Повстання обняло було район зі 150,000 мешканцями і його вели бувші козацькі старшини. В ньому брало участь все населення козацьких станиць від 14 до 70 літ. Зброю здобули вони сміливим нападом від комуністів з їх складів. Операційний фронт розтягався на 300 км. Причиною повстання було те, що Москалі хотіли з кількох станиць забрати всю молодь та вивезти кудись на північ, певно на Сибір або на Соловки. До повстання долучились і козаки інших станиць, але для всіх не стало було зброї. В перших сутичках з Москалями та комуністами козаки здобули були гармати та скорострілі. Тимчасом большевики постягали були з Кавказу значні військові сили, узброєні танками й ґазами. Бій тревав 6 днів і козаки мусіли опустити свої позиції, бо не могли встояти перед московськими ватагами. По бою всіх, котрі піддались, розстріляли і почали герць між мирним населенням. Виселили до концентраційних таборів 18,000 козацького населення.

Як бачимо, то спокою в совітському раю нема і передовсім українські козаки не дають себе так легко поневолити, як цього може хотілось комуністичній Москві.

ЛИПСЬКИЙ ЯРМАРОК НА ВЕСНІ 1933.

(УП) Як довідуємося, починається липський весняний ярмарок дня 5. березня. Дня 8 березня починається ткацький ярмарок і вистави меблів, а дня 9 березня всі інші. Дня 12 березня починається також великий технічний та будівельний ярмарок, зглядно вистава, на який чи не найбільше варто подивитись, бо тут співається побідну пісню техніці та її осягам.

ЛЮБОВНА ІСТОРІЯ ЗПЕРЕД 40 РОКІВ.

У Варшаві помер колишній старшина царської армії, Бартенеф. У році 1893 він убив артистку Марію Вишньовську, тому, що вона не хотіла вийти за нього замуж. За це засудили його на 4 роки вязниці, а пізніше помилували. Вийшовши з вязниці, Бартенеф повернувся назад до Варшави і стався тут волоцюгою. В останньому часі ночував він у захисті, а в день ходив довкола дому, в котрім він убив свого часу свою улюблену. У неділю рано знайшли його мертвого коло того самого будинку.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В ТУНЕЛЮ.

У тунелю Ґітс біля Люцерни (Швайцарія) зударилися два особові поїзди. Обі машини розбиті, сильно ушкоджені є теж два почтові і два особові вози. На щастя, поїзди не їхали повною парою і тому катастрофа не прибрала ще більше грізних наслідків. Причиною катастрофи було те, що машиніст не завважив знаків перестороги. Досі вдалося добути зпід румовищ обох поїздів 12 убитих, у тому числі обох машиністів, і кількадесять осіб тяжче і лекше ранених.

ВЖЕ НАВІТЬ РУМУНІЯ КАРАЄ ЗА ПОБИТТЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ.

З доручення румунського міністерства внутрішніх справ звільнено зі служби трох функціонарів черновецької поліції, які знущалися над арештованими. Звільнені функціонарі відповідатимуть перед судом за свої „подвиги" над політичними вязнями.

ШІСТЬ ДІВЧАТ ЗГИНУЛИ ПІДЧАС СОВҐАНКИ.

В Роксгайм (Палятинат, Німеччина) трапився на місцевому ставі нещасливий випадок: 6 дівчат у віці від 6 до 15 літ заломилися на леді підчас совганки й утонули. Найбільше нещастя стрінуло родину Якова Вайнца, шлюсаря, бо між тими 6-ма дівчатами було 5 його дочок. 15-літня дочка Вайнца вспіла ще доплисти до берега й, вратувавшись сама, хотіла ратувати свої потопаючі сестри. Але підчас ратування впала у воду й утонула.

ЗАРІЗАВ ВЛАСНУ ДИТИНУ.

В Букарешті жив безробітний механік Людвік Лев з жінкою й десятьлітнім хлопцем. Тато з мамою нераз сварилися за те, що чоловік нічого не заробляє, а жінка мусить утримувати його, дитину й хату платити. Чоловікови стало того забагато й він зачав відґідатися. Синок уступився за маму, кажучи: „Мама правду каже. Ви нічого не робите й ще на тютюн від мами берете, а мама заробляє й нас годує". Тато зі злости вхопив ніж і перерізав дитині на шиї жилу. Дитина вмерла, а тато втік.

ДОБРИЙ ПОМИСЛ — ЦЕ ГРОШІ.

Варшавський окружний суд розглядав дуже цікаву справу якогось Чапського. Цей добродій при помочі відповідних триків зумів впродовж 5 літ виграти на льотерії 1,600,000 золотих. Робив він це в той спосіб, що ходив по черзі до більших варшавських колектур і нотував виставлені у вікнах числа льосів. В дню тягнення Чапський був уже в будинку льотерії, де асистував при тягненню й нотував всі виграні числа. Опісля швидко всідав до авта й їхав по черзі до тих колектур, де були виграні льоси, й купував їх.

Чапський мав чималу память, бо з 1,800 занотованих білетів негайно знаходив те число, на яке впала виграна. Такі махінації Чапського тревали 5 літ, впродовж яких він доробився чималого маєтку й щойно похитнулася йому нога підчас тягнення клясової льотерії в р. 1931, коли то він виграв ледви 2,000 зол.

Окружний суд звільнив Чапського від вини та кари, а в мотивах подав те, що тягнення державної льотерії відбувається публично й що кожному вільно при тім асистувати, а з другої сторони колектури добровільно продавали Чапському льоси.

На майбутнє подібні трики Чапського не повторятися, дирекція державної льотерії хотіла не продавати льосів в дню тягнення. Запротестували проти того колектори, заявивши, що власне в дню тягнення продають вони якнайбільше льосів. І знайдено компромісовий вихід: на дві години перед початком тягнення льосів не продається.

ЯПОНІЯ ПОКИНЕ ЛІҐУ НАЦІЙ

НІХТО НЕ ЗАДОВОЛЕНИЙ В ЯПОНІЇ З ПОВЕДІНКИ ЛІҐИ НАЦІЙ У МАНДЖУРСЬКІЙ СПРАВІ.

ТОКІО (Японія). — Рішення комісії Ліґи Націй, щоби приняти до дальшого розгляду й ухвал звіт комісії Литона про становище в Манджурії, викликало в цілій Японії велике незадоволення з Ліґи Націй. Міністер справ заграничних, Учіда, отверто заявляє, що Японії доведеться виступити з Ліґи Націй. На цьому також стоять керовники в армії та фльоті.

Вся японська преса признає, що Японія стоїть на передодні її виступлення з Ліґи Націй, але разом з тим преса вважає цей крок великим ризиком. Властиво годі сказати, як складуться тоді взаємовідносини Японії з іншими державами і як потім поставиться Ліґа Націй до манджурської справи та до способів її полагодження.

ЯПОНІЯ ГОТОВА ПОРОЗУМІТИСЯ З КИТАЄМ.

ПЕКІН (Китай). — Бувший премієр-міністер Китаю, маршал Туан-Чі-Джуй, прибув до Нанкіна, щоб там передати урядови пропозицію Японії почати переговори в справі залагодження манджурського питання. Один японський офіцир ґенерального штабу відвідав Туана-Чі-Джуя й просив його бути посередником між урядом Японії та урядом Китаю.

Туан-Чі-Джуй негайно післав телеґраму до ґенералісімуса Кай-Шека, а той завізвав до себе Туана. Отже виринає з обох сторін бажання розпочати безпосередні переговори, щоб нарешті залагодити конфлікт на Далекому Сході.

АНҐЛІЯ ЗА ПОВНЕ СКАСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ БОРҐІВ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Анґлійський уряд у ноті до уряду Злучених Держав виявив своє відношення до справи міжнародних борґів. Не зважаючи на те, що нота написана в дуже лаґідних словах, в ній рішучо підкреслено, що Анґлія є проти звязання цієї справи з міжнародньою торговлею, чи з чим іншим.

З усього видно, що Анґлія буде домагатися повного скасування боргів Европи Америці, але сама не думає йти на якісь фінансово-економічні, чи політичні уступки.

ПОШИРЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЕКСПОРТУ ДО ТУРЕЧЧИНИ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Спеціяльним законом турецький уряд зніс дотеперішнє обмеження довозу до Туреччини американських фабрикатів, а натомісць установив, що Америка може продавати в Туреччині свої фабрикати на суму закуплених нею турецьких сирівців та виробів.

Це значно збільшить американський довіз до Туреччини, бо Америка там купує багато тютюну та ріжних сирівців. Дотеперішній вивіз цього з Туреччини до Злучених Держав у пятеро перевищував довіз до Туреччини американських фабрикатів.

ПОЛІЦІЯ ВБИЛА ДЕВЯТЬОХ КОМУНІСТІВ.

ДРЕЗДЕН (Німеччина). — Поліція старалась опорожнити від комуністів салю, в якій вони відбували мітінґ. Присутні не хотіли добровільно вийти з салі й поліції довелося їх виштовхувати з неї. З ґалерії почулися заклики до виступу проти поліції, до рішучого опору їй і нарешті на поліцаїв полетіли згори стільці та інші важкі предмети.

Тоді поліція почала до ґалерії стріляти. Притім вбито 9 осіб та кілька поранено. Комуністична преса розвела шалену аґітацію проти поліції й закликає до масових протестів проти неї. З поліційних кол заявляють, що поліція так довго не стріляла, поки на неї не почали стріляти з ґалерії.

ВСЯ РУМУНІЯ ПІД СНІГОМ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Парлямент не міг розпочати своєї чергової сесії, бо багато послів не приїхали на час до Букарешту через небувало великий сніг, який упав майже у всій Румунії. Сніг цей досягає місцями до 28 стіп висоти. Залізничі шляхи так позамітало снігом, що на багатьох залізничих лініях застрягли в нім потяги.

Пасажири в більшости поховалися по селянських хатах і ждуть, поки розчистять залізничий шлях.

Таксамо непомірно глибокий сніг упав у Югославії та на Угорщині, де також спаралізована вся комунікація.

УРАТУВАЛИ ПАРОПЛАВ „САХАЛІН".

ТОКІО (Японія). — Російський ледокол „Добриня Нікітіч", після 13-денних зусиль, нарешті пробився до пароплава „Сахалін", що частинно погрів на Охотському морю й був заблокований ледами.

На „Сахаліні" знаходяться 200 пасажирів та 54 членів його залоги. Тепер „Сахалін" пливе власними силами вслід за ледоколом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВАЦЯТА ПОПРАВКА ДО КОНСТИТУЦІЇ.

Три четвертини стейтів потвердили проєкт сенатора Нориса поправки американської конституції. З хвилею, як стейт Мізурі ратифікував цей проєкт, як 36-тий з черги стейт, проєкт став основним законом американської конституції, і як такий може бути змінений тільки надзвичайними ухвалами, подібними до тих способів, якими його принято.

Ця 20-та поправка до американської конституції передовсім постановляє, що набудуче каденція президента й віцепрезидента Злучених Держав має кінчитися в полудне 20 січня, а каденція сенаторів і конґресменів в полудне 3 січня.

Ця частина поправки кладе нарешті кінець дотеперішньому законови, котрий походив ще з часів американської революції, а після котрого сесія конґресу й влада федеральних законодавців та президента кінчилась аж 4 березня, себто на весні, хоч вибори законодавців і президента відбуваються в осени.

Практика ця мала багато недостач. В останній сесії конґресу засідали часто люди, які перепали при виборах. Отже закони укладали люди, яких нарід не хотів мати своїми представниками й законодавцями. Вони часто постановляли річи, яких нарід, наскільки це можна було судити з настроїв, висказаних виборами, не хотів. Це стояло в яркій суперечности з засадою демократії, себто вислову волі народа в законодавстві й адміністрації, який ліг в основу американської конституції та американської політичної управи.

Мимо своїх очевидних хиб та суперечностей з духом американської конституції, старий закон перетревав майже півтори сотки років. Хоч його заведено з мотивів консерватизму, зі страху перед занадто скорими змінами, він мав на своє оправдання це те, що в тодішні часи треба було довшого часу, поки зібрано вислідів виборів та їх проголошено. Через те, якби влада конґресу й президента кінчалася зараз по виборах, край міг би довго оставатися без цих важних органів. Та з заведенням телеґрафу й залізниць ці перешкоди усунено, і від якої пів сотки літ Америка мала зі старої конституції тільки недостачі й шкоди. Стали тоді реформатори домагатися поправки конституції. Але, мимо досвіду Американців у самоуправі, їх консерватизм був такий твердий, що треба було пів сотки літ агітувати, поки американський народ від слів перейшов до діла.

НЕВМИРУЩИЙ „КУРКУЛЬ".

Як той козак-невмирака, не дає московським комуністам спокійно спати вічно живий і бадьорий „куркуль".

Вже в 1929—1930 роках проголосив був Сталін, що він знищив „куркулів, як клясу". Дійсно, нещасних сільських господарів, які неліниво працювали в полі й у дворі, комуністична диктатура знищила немилосердно й без жалю.

Високі ялини та кедри в далеких північних губерніях Московщини стоять, як століттії свідки страшної смерти селян з жінками й дітьми в холоді й голоді, в лютих морозах і снігових вихрах. Можна булоб подумати, що комуністична диктатура, після знищення „куркулів", буде спокійно здійснювати свій пятьлітній плян для ущаслявлення цілого людства. Але сталося щось зовсім несподіване й ніякими пятилітніми плянами непередбачене. Ще ніколи протягом 15 років большевицького панування не було в комуністичній пресі стільки крику проти „куркулів", „глитаїв", „смоктіїв", визискувачів.

„Куркулів" знищено і „як клясу" і навіть фізично, але „куркулівські" настрої ще більше поширилися між населенням великого Радянського Союза.

До цього слід зазначити: чим більше в якійсь частині большевицької держави здійснено колективізацію й знищено „куркулів, як клясу", тим дужче там виявляються „куркулівські настрої". Українська Кубанщина з колективізацією на 100-відсотків показує такий приклад „колективного куркуля". „Куркуль" ухитрився залізти всюди, — в урядові установи, в управи колективів і навіть у саме „святая святих" — у комуністичну партію! Прошу подивитися:

В Полтавській станиці на Кубанщині краєвий комітет комуністичної партії розвязав місцеву партійну організацію за те, що вона нібито „відкрито йде на налигачі у куркуля".

Визначних місцевих комуністичних діячів виключено з партії за те, що вони „потурали куркулівським спробам зірвати хлібозаготівлі" („Соц. Земледеліе", 20 грудня 1932 р.). Їх мають судити за те, що вони „перейшли на бік клясового ворога". Он який страшний небезпечний отой куркуль. Бо він не тільки зводить комуністів з правдивого шляху, але ще й інші шкоди робить.

Московська „Правда" з 28 грудня 1932 р. подає відомости про тайні „куркулівські" млини на Україні: селяни не везуть молоти в державні млини, а мелють у себе, щоб не давати большевицький партії мірочок.

На Лубенщині на Лівобережній Україні комуністична поліція знайшла 27 „куркулівських" млинів, у Царичанськім районі на Полтавщині знайшли 75 домашніх млинків, у Славянськім районі на Харківщині аж 100 млинів.

Просто якесь чудо діється перед очима невіруючих людей у Радянськім Союзі: куркулів знищено, але виявляється, що з цими знищеними куркулями треба вести уперту „клясову боротьбу" навіть у рядах самої комуністичної партії...

Глянувши тверезим оком на всі ці „чуда" з куркулями в Радянському Союзі, приходимо до іншого висновку. Система диктатури в СРСР дійшла вже до такої точки, що вона не може задовольняти навіть потреб членів мілїонової комуністичної партії. Пятилітні пляни поїдають увесь доробок селянина й робітника, все більше харчових продуктів мусить вивозити Сталінова влада за кордон. Не тільки робітники й селяни голодують під диктатурою Сталіна, але й самі рядові комуністи по селах та містах, далеких від Москви, бачать, що з погіршенням положення „безпартійних мас" також і партійці мусять голодувати. Не може сказати Сталін своїм комуністам: мусите голодувати, як і всі голодують, для успіху пятилітнього пляну. Мусить знайти „жертвенного козла, щоб на нього скинути всі гріхи комуністичної диктатури. Тому витягають з архиву опудало „куркуля", який нібито своїми „споживацькими настроями" руйнує всі величні пляни комуністичної влади.

Яка наївна й разом **традиційна** російська політика! За царського режиму за всі невдачі російського уряду був винен „**жид**". Жиди своєю кровю мусіли платити за поразки царської армії в світовій війні. При большевицькому режимі за всі неуспіхи диктатури відповідає „куркуль". Проти нього ведеться погромна агітація, щоб відтягнути увагу мас від дійсних винуватців, що довели велику й багату країну до голодової смерти. І ще нова подібність до старих царських метод „державної політики": коли за царської влади знаходились Росіяни, які протестували проти жидівських погромів і доказували, що скидання вини на Жидів — це тільки безсовісна вигадка царських посіпак, то таких царські погромники називали просто „жидівськими запроданцями". **Та сама система й метода** панує в комуністичній деспотії. Коли знайдеться між комуністами такий, що назве вигадку про „куркулівське шкідництво" правдивим іменем, то вже й він дістане назву „куркулівського агента й глитайського підбрехача", чи ще яке інше імя з багатого словника Сталінової „політграмоти".

Ось приклад з північного Кавказу:

Комуніст Шустов, що мав у минулому революційні заслуги, навчав колгоспників так: „**Куркулівський саботаж — це просто паніка**". („Соц. Земледеліе", 14 грудня 1932 р.). За це Шустова виключено з партії, як „куркуля". З приводу таких „куркулівських ухилів" між комуністами московська газета пише, що той комуніст, який занедбує **передачу продукції держави**, „не тільки не є комуністом, але по суті він є ворогом партії та пролетарської держави".

Як із цього видко, далі йти нікуди. „Куркуль" — це той, що не хоче давати свого збіжа Сталінови або не досить енергійно видирає його з рук голодного селянства. Щирий комуніст — це той, що готовий зарізати голодного рідного брата, щоби виконати декрет диктатора. Не дивниця, що Сталін має стільки „куркулів": незабаром буде мабуть так, що в „пролетарській державі" всі стануть „куркулями" крім самого „пролетаря" Сталіна.

С. Н.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

В СПРАВІ ВИБОРІВ ДЕЛЕҐАТІВ.

З багатьох відділів урядники і члени ще дальше скаржаться, що з головної канцелярії не ведеться достаточної кампанії за те, щоби члени вибирали відповідних делеґатів. Під „відповідними" загально розуміють таких, що справами відділу й орґанізації інтересуються, на нових завданнях орґанізації визнаються, довголітньою безкорисною працею членам, відділови й орґанізації прислужились і на конвенції тільки добро орґанізації і членів могли би мати на цілі, бо вважають, що тільки на те конвенція відбувається.

Розмір тої переписки і подані в ній факти свідчать, що теперішня кампанія ведеться завзятіше ніж попередніми разами. А найбільше вдаряє в очи те, що непрошені опікуни, „комуністи", цілком змінили свою тактику. Вже не зраджуються з нападами на головних або відділових урядників, гейби забули що такі урядники істнують, або істнували. Горячково заінтересувалися „потребами" орґанізації, та розщібаються за добром для членів і орґанізації.

Та ця переписка свідчить і про те, що загал членів уже добре визнається, як то кажуть, на „фарбованих лисах".

Для головної канцелярії у тій переписці найважнішим є те, що декотрі відділи не доглянули, що у виборі делеґата можуть лучитися з іншими. З Ровей, Н. Дж., „бомбардують" урядники і члени, що там діються неправильности, бо довголітнього і заслуженого діловодця, що визнається в реформі, не вибрано делеґатом тільки тому, що він вже два рази був на конвенції, отже треба дати іншому „ченс".

Члени, що здають собі справу, яку вагу і завдання супроти них і всеї орґанізації повинна мати слідуюча конвенція, знатимуть і це, що тепер не пора брати або роздавати „ченси", як то може колись бувало. Та члени з Ровей, Н. Дж., краще зроблять, як зараз порозуміються з іншим малим відділом і спільно виберуть делеґата, поки ще час.

В СПРАВІ ВИМІНИ ГРАМОТ.

Нові грамоти друкуються. Виписання і виміна за старі, це не дуже легка справа і певно затягнеться аж до слідуючого місяця. За січень ще прийдеться заплатити „по старому". Позичку на грамоту буде можна затягнути аж тоді, коли будеться мати нову грамоту. До затягнення позички треба буде зладити форму леґального одобреження грамоти. Тому всі ті, що вже за позичкою зголошуються листовно, не вимінявши ще старої грамоти, зволять приняти до відома, що цю справу треба полагоджувати не листуванням, але точно після ухвал і леґальних форм. Головна канцелярія докладає праці і заходів, щоби реформу по можности якнайскорше впроваджувати в життя. Тепер збирається аплікації за виміну грамот. Відтак наступить висилка нових грамот. По висилці грамот будеться збирати аплікації за позички і позички уділювати. Одним листом, у якім є домагання зміни грамоти і рівночасно позички на нову грамоту, справи не полагодити леґально і формально не можна.

Просимо урядників звернути членам на це увагу і полагоджувати для них цю справу по черзі, з задержанням конечних формальностей.

ЩЕ ПРО РЕФЕРЕНДУМ У СПРАВІ РЕФОРМИ.

Відділи, котрі спізнилися з присланням відголосованих бальотів, домагаються зачислення їх ще до загального висліду голосування, який уже був проголошений. Многі з тих відділів прислали бальоти, відголосовані „за реформу", і подають оправдуючі їх причини свого опізнення. Таку причину, як приміром неотримання на час бальоту, головна канцелярія мусить признати до певної міри оправданою, але проголошеного висліду зміняти не може. 33 відділи з 901 членами не можуть мати ніякого впливу на проголошений вислід, тимбільше, що й між тими відділами є більше голосів „за реформу". Для заспокоєння тих відділів скажемо, що їх бальоти приймаються так, як вони наспіли, і хоч їх голоси не рішали реформи, то вони будуть служити як рекорд для дальшого вжитку нарівні з іншими.

В СПРАВІ ВКЛАДОК У НОВІМ РОДІ ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

В справі вкладок у новім роді наспіло кільканадцять запитів, а саме: Коли до поданих у табельках сум вкладок мається дочислювати мужчинам понад 24 роки віку по 45 центів місячно, а по 15 центів місячно всім жінкам і мужчинам понижче 24 роки віку, то як мається це рахувати, коли вкладку платиться не місячно, але згори на цілий рік. Зглядно питаються, чи можна платити вкладку згори на цілий рік, так як табелі показують, а особно по 45 центів чи 15 центів місячно на фонди.

Відповідь. Вкладки треба платити в цілости. Коли платиться вкладку за один місяць, до до виказаної в табелі суми додається 45 або 15 центів; а коли платиться згори за цілий рік, то додається 12 разів по 45 або 15 центів, залежно від того, хто це платить: мужчина чи жінка.

Не можна розділювати плачення вкладок так, щоби платити згори на цілий рік ту часть, що припадає до фонду посмертного, резервового й адміністраційного, а другу часть, цебто до фондів запомогового народного, конвенційного і за орган, платити місячно.

Без огляду на те, чи платиться вкладки місячно, квартально, півръічно або річно, треба рівночасно оплачувати всі фонди.

Плаченням згори зменшується сума тільки тої части вкладок, які є виказані в табельках, то є на фонд посмертний, резервовий і адміністраційний. Отже хто платить згори за три місяці, за пів року, або за цілий рік, той платить менше ніж тоді, коли би платив місячно. Однак та часть вкладки, що призначена на оплату фонду запомогового, народного, конвенційного і за орган „Свобода", лишається завше однакова, без огляду на те, чи її платиться місячно, чи річно.

В СПРАВІ ПОВНОВЛАСТЕЙ ДЕЛЕҐАТІВ НА КОНВЕНЦІЮ.

З огляду на незвичайну вагу і завдання слідуючої конвенції, та з огляду на конечність належного її зорганізування і підготовлення, конвенцію проголошено скорше, і бажаним є, щоби вибір делеґатів і одобрення повновластей не звлекати до останньої хвилі означеного статутом речинця.

Для переведення вибору делеґатів мається повні два місяці, а це січень і лютий.

Отже просимо всі відділи, щоби не пізніше як слідуючого місяця, то є в лютім, вибір делеґатів перевести й негайно до одобрення екзекутивному комітетови передати.

Друки на повновласти вишлеться на руки відділових секретарів при кінці цього місяця, то є січня.

І. Ш.

ЗА НАРОДНЮ ЗНЕВАГУ.

(З циклю „Ми не зложимо зброї своєї").

Від полудневої сторони міста преґарна широка рівнина розтяглася. Знаменитє місце для вправ військових. Дібровою її звуть. Від сторони міста кінчається вона просторими „Івановими хатами" і заїздом, який держить Жид Майорко.

Колись на тій Діброві пишалась ознака давньої шляхецько-польської культури й цивілізації, рядком стояли шибениці. Кінчали на них своє незавидне життя галицькі бунтарі-хлопи, гинули на них Довбушеві леґінники, прохаючи в катів тільки тієї ласки, щоби позволили перед смертю заграти на сопілці. Те все проминуло, покрилося неясним, страшним споминомлеґендою, якої історія не змогла точно записати.

Австро-польський бюрократизм ще перед десятками літ узнав це місце за найкраще до „екзецирки" і брали колись в лице від „пана капраля" буйні хлопці-легінники з Надвірнянщини, Делятинщини, Богородчанщини, терпіли зневагу і тільки в душі кохали бажання відплатити ненависному капралеви.

Минулась Австрія, болючим сном у душі народу полишилась, а її місце заняла найкраща приятелька її: Польща. І на Діброві далі мордують всякими „цьвіченями" (вправами) синів Поділля і Гуцульщини.

Петро вже третій місяць оттут вправляється. Коли на хвилину „пан старший" дадуть спочинок, Петро лине очима ближче гір, що звідсіль їх так добре видно, навіть з білими цяпками снігу на Чорногорі.

Онтам, онтам за тим селом, за тим лісом його родинне місце є. Село зелене. У вінку природи. А в селі Поляк-учитель і Поляк-комісар (наказний війт) своїми шляхецькими правами послугуються, бідний, невчений люд зневажають. Дітям шкільним, тим малим підпіскам, душу вихривлюють.

А він тут від пана „пшиложеного" також зневагу терпіти мусить. Слова „кабане, хаме" до смерти болючо ріжуть його вухо.

Побіля велике гамірливе місто, високі старі й нові мури, і багацтво й убожество, і краса і погань нечувана, і чистота і нехлюдство, і маса віросповідань і товпи злодіїв, Жидів пейсатих та крикливих і цинічних грубих перекупок та задуманих, меланхолійних селян з відрами, кошиками і бесагами на торзі.

А понад усім байдужа до злиднів простолюдина: влада.

Дивиться, міркує Петро про той дивний, неоднаковий для всіх світ, так злість починає гризти його: „Чому всякий Антек і Міхалко так певно всюди тут почувається, чому себе за вищого має? Чому все зневагою до Українця дише? Чому на селі і в місті, на дорозі й на полі, на дорзі і в суді, а навіть у святині божій погорду хлопови оказує?"

Брала Петра злість, ця здержувана українська злість, коли знаєш, коли ти певний, що трудно сильному ворогови щось вдіяти. Терпів Петро довго-довго, та сама доля судила йому й за себе й за народню зневагу відплатитися.

Пану сєржантови, Краковякови зпад Висли, дуже не подобалося те, що Петро деколи в касарню український часопис занесе. Може деінде й позволяли на таке, а тут цього не можна було. І тому пан сєржант мав око на Петра. Чекав тільки якогонебудь промаху зі сторони Петра, щоби накрити його мокрим рядном, бо за саму газету якось ніякого було чіплятись. І Петро такий „промах" поповнив. Не знати де і як пропав Петрови баґнет саме тоді, коли цілий полк алярмово збирався на вправи. Не було часу розшукувати цієї дорогої річі, а пан сєржант немов тільки чекав цього. Зараз прискочив до Петра і, не зважаючи на ніякі приписи військової етики, вдарив його в лице. Закипіла вулканом довго здержувана злість в Петра і він щирою українською міркою віддав це саме сєржантови, аж той упав на ту землю чужу, котру поганив своїми стопами. Збіглися військові та забрали обидвох.

Тільки знайомий старшина-Українець шепнув Петрови, що буде біда, бо сєржантови бракує всіх передних зубів. „Постарайтеся бачитись зі мною", попрохав Петро і за хвилю сидів уже у військовій вязниці.

Знав, що довгої тюрми йому не минути, а він волів так любить понад усе! Волів умерти, ніж гинути в тюрмі. Коли вмре, не буде бачити, ні чути тієї зневаги над рідними братами. Але коли він мусить умерти, то не дурно! Він мусить своєю смертю потягнути хоч кількох Ляхів на той світ. А онтам за грубою тюремною стіною магазин амуниції є. Там десь і ручні гранати знаходяться. Якби так кілька захопити. Пішов би тоді на військовий суд безпечно. Та як же це зробити?!

Ага, знайомий старшина-Українець є, треба його про це якось поспитати. А як не схоче й говорити, побоїться суду, смерти? Все одно, попробувати можна.

І Петро почав стукати до закратованого вікна, щоби йому покликали такого то старшину, важне діло є! Покаяння, добровільне признання до вини.

Прийшов старшина за хвилю. Сторожа не спиняла, бож це старшина. Не довго намовляв Петро старшину до задуманого ним діла. Зроблено все вмить.

За часок принесено Петрови до тюрми заявнені в коц ручні ґранати. Аж чотири їх було. Коц принесено арештантові з ласки за те, що він кається за свій поступок та обіцяє більше подібного не повторювати.

Старшина - Українець вранці на суд мав Петра провожати. Бо хоч він і кається, то все одно, судити будуть. Петрож по голому тілі ґранатами вперезався, а поверх військовий плащ вдягнув. Певні руки ревідували його докладно; нічого не знайшли. Зійшлася повна зала суду до процесу. Старшина Українець в сінях остався. Почалося переслухання свідків, та Петро перервав. Нечувана досі мова на польському військовому суді з його уст почулася: „Ви проклятї кровопийці, гнобителі! — крикнув Петро. — Годі вам нашою кровю впиватись, потом нашим багатіти! Оце вам за зневагу українського народу заплата!"

І заки судді зрозуміли, в чому річ, Петро шарпнув гнотики всіх чотирох ґранат довкруги свойого тіла й увігнався між найвищу президію ляцького суду.

Гримнули страшним вибухом чотири ґранати, розриваючи в куски тіло Петра, а з ним і товстих достойників ляцької влади. Оніміло на хвилю життя по касарнях, а коли збіглися сюди цікаві, то немов на страшному малюнку побачили відражаючий вид: усі стіни судової салі були надшарпані й обризкані кровю, а на середині лежала пірвана маса тіл. Тільки по кутках стогнали живі ще, тяжко ранені члени полкового судівництва.

А з полку зникли десь старшина-Українець і кількох вояків.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

З ПРИВОДУ ДОПИСІВ ПРО „ЧИСТОТУ МОВИ".

На сторінках „Свободи" було надруковано дві статті про чистоту української мови. Одну написав д. Петренко, а другу д. І. Бондар. Обидві ці статті були написані з приводу статті д. Е. Ляховича: „Церква і ми".

Зі статті д. Бондаря виходить, що хто з тих, що не розуміют мови д. Е. Ляховича буде заперечувати, то нехай читає собі „Тарзана". Бо деж таки, щоби пересічно інтелігентна людина не розуміла всяких: трансцеденцій, раціональностей, калькуляцій, апріорностей, інтуіцій, секцій, пієтизмів, інтерпретацій, інтелектів, домінацій, приматів, контактів, диференцій, абстрактностей, аксіом, парадоксів, експерементів, ірраціональностей, гипокритизма, деградацій, сепарацій, інтуіцій і т. д. і т. д.

Це меньша половина тих слів, котрі, як слушно зауважив д. Петренко ужиті на таку коротеньку статтю, якою єст „Церква і ми". Ці вищенаведені мною слова на думку д. Бондаря не засмічують української мови, бо, мовляв, єст ще другі слова також чужі у нашій мові. Хоч д. Бондар має слушність в тім, що у російській мові багато „українського сміття", то і д. М. Петренко не помилився кажучи, що в українській мові єст москалізми. На те не потрібно бути аж мовознавцем, а потрібно знати історію обох народів, щоби зробити висновок.

Російський історик, Кавелін каже: „Русское государство основано великорусским племенем. Возникает ліш в XII. вѣкѣ выселками из бѣлорусскаго й малороссійскаго племени в страни на восток заселенныя финскими племенами. стор.570, том І. В перекладі по українські: „Російська держава заснована великоруським племенем. Виникає лиш у XII століттю з виселенців білоруського і малоросійського (українського) племени в сторони (краї) на схід, заселені финськими племенами". Стор. 570, том І.

З вище наведеного цілком ясно, що природно російська мова має наші слова, але не можна заперечувати, що у нашій нема москалізмів. Навить у Лепкого вони єст не кажучи про Грінченка, Костомарова, Куліша, Коцюбинського, Руданського, Франка. Але це, що в російській мові єст природне наше, в нашій мові єст позичене московське, але це не значить, що на позичене в нас нема свого, бо з розвитком обох народів, як українського так російського, розвивалась мова, бож нарід поповнює мову тими словами, котрі він видумує і котрими дає назву тому чи іншому предметові. Це нарід поповнює мову цілком природно, бо коли нарід перестає поповнювати свою мову, мова вмирає. Так сталось з тими мовами, котрі тепер лічаться мертвими Латинська, Гібро. Висновок з цього, що з розвитком народа розвивається мова і навпаки, але єст в мовах багато слів, котрі принято уживати, як спільні для всіх народів, хоч часом ці слова вимовляються трошки іначе, або мають іньший правопис. В останнім не можна винити народів, бо кожний нарід пристосовуеться до вимови так, як пристосувася хоч би до отсих слів. Колись і говорили і писали подухка, а тепер подушка, колись говорили свєшта, а тепер свічка, свѣча (російське) свеца, або вълк, а тепер вовк, волк вільк (від слова волочити) як бачимо аж три слові, три переміні, три, так би мовити парости з одного коріня. Д. І. Бондар каже, що він не знайшов по українські як буде автомобіль, телефон, телеграф, аксіома і т. д. і то ні в Шевченка ні у Франка, ні навіть в молодшого Коцюбинського, і неначе насміхається що єст слова, як: мокроступи, самопери, мордописи і т. д. На це добродієви Бондареві дам таку відповідь. Технічні слова єст власністью того народа, котрий видумав це, чи інше знаряддя до ужитку, вони або (прививаються) прищіплюються усім народам і стають спільними для усіх народів, або кожний нарід зокрема зве по свойому. Як в тім так і в другім випадку народ має слушність і тому, що: кожне слово в якій би то не було мові єст добре, як воно висловлює ту думку, котру людина хоче висловити, або дає назву тому предметови знаряддя котрий хоче назвати. Іньше питання чи це слово прищепиться в мові народа. Ми знаємо, що єст латинське слово велосипед, воно принялось у росіян, англійці назвали „байсикл", поляки ровер, але єст у росіян і в нас спільне слово самокат. Колись росіяни називали „самокотная рота". частина з 250 люда війська, котра їздила на велосипедах. З огляду на те, що майже кожна мова для означування деяких предметів має багато рівнозначних висловів — слів, то чому наша мова не може їх мати? Таж нарід творить. Наприклад у санскритській мові для місяці було більше 50 назв, для дочки більш 30 і т. д. Чим більше мова має назв для того самого предмету, тим вона багатша. Хотів би я знати чому фотограф гарно, а лицепис погано, або мордопис погано, як він буде відбивати тілько морди худоби єст же і лице і морда і залежно від тих двох слів ми можем казати: отсе лицепис, а це мордопис. Д. Бондар каже, що в російській мові єст словник з 80 тисяч чужих слів, так, це правда, але єст і словник Даля так званий „великорусскаго живого язика", живої мови. Значить, коли єст спільні слова для усіх, то єст і народні. Наш український народ також не спав і не спить, а творив і творить свої слова і вони для нас мусят бути такіж гарні, як французські для француза, чи англійські для англійця і т. д. Чому гарніще казати інтерпретація, а не толкування, або калькуляція, а не передоцінка, або інтелект, а не розсудок, розвага? на останнє чуже слово аж два наших. Хиба може тілько тим гарніщі чужі слова, що вони „панські" а наші „хамські"? д. Бондар наче сніг з гори обвалився на такі як от тутешніх фармерів: бойсики, гавзи, фенси і т. д. Ану д. Бондарю порівнайте отсих два речення: „Правда віри міститься в трансцедентних герматично замкнених аксіомах, до яких можна взнестися тілько шляхом віри, а ніколи шляхом чистого знання, чи раціональних калькуляцій". „Вода до помешкань не рунує, бо люди почали фіксувати пайпи на стріті". Гарно правда! Кажучи словами д. М. Петренка обидва ці речення: ні Богові свічка ні чортові кочерга".

Д. І. Бондар каже: „Ледви трохи втішився тим, що пригадав, що чим більше цивілізовані народи (по мужицьки розвинені, освічені) тим більше вони по своїй мові й висловами своїх переживань ідей ріжних понять наближаються один до одного". Гов, гов, не так далеко добродію Бондарю, та і не хапайте так, бо то не горячі вареники. А чи Ви знаєте добродію, що часами те наближення дуже шкодить, особливо у мові? От наприклад воно пошкодило Болгарам, бо вони з тюрко-татарів аж стали словянами, та і нам шкодило роблячи з українців благовірних малоросів і то власне тому, що нас, тоб-то „малоросів" старались наближити до себе кажучи, що ліпше спільне, як два окремих і навить казали, що олівець, погано по мужичому, а карандаш по благородному по панськи. Мабуть, що д. Бондар належить до тих, що люблять висловлюватись дуже „по панськи", а я таки скажу: „лучше моє латане, як чуже та хватане" бо у моїм латанім я виглядаю я, як я, а у чужім, як блазень, дурень, сміття Варшави, підніжки Москви. Богу дяка, що єст М. Петренки, а їх тепер 38 міліонів, два тих, що люблять „по панськи" і тих 38 міліонів уперті, вудумають слова на злість і роблять відріжнення від москалів і поляків та інших, котрим хочеться нас перецодити, наблизити до себе. Завдяки тим 38 міліонам наша мова „Голосна і правдива, як Господа слово" Та ми ні д. Бондарям ні Е. Ляховичам, а з ними благородним і благовірним малоросам висловлюватись не боронимо „Комбінація з трох пальців" а ми з Петренками таки будемо казати: Дуля.

П. Т.

LIKES DR. BUTLER'S CONCEPTION OF TRUE EDUCATION.

The president of Columbia University, Dr. Nicholas Murray Butler, in making his report a few weeks ago to his board of trustees, placed a needed emphasis upon the development of character and the cultivation of manners. The schools, he says, pay a disproportionate amount of attention to the testing of intellectual acheivements and too little to evidences of a proper moral and social progress. "The fact of the matter is that these intellectual tests should rank third in estimating the educational progress of the student," according to Dr. Butler's statements. "Evidences of his character building should come first," he says, "and evidences of his good manners and respect and concern for others should come second; and these lacking, no amount of intellectual performance of any kind should win him advancement or graduation. Such a one would not have been educated at all; he would only have been instructed in some degree in the subject matter of a given field of knowledge. It is for such reasons as these that the first question to be asked of a candidate for admission to college or to professional school should have to do with character and good manners, and then should come the questions which bear upon the candidate's mere intellectual performance."

It is hard, of course, to assign relative importance to characteristics or achievements, all of which are necessary to successful or happy living. And a question may be raised as to the desirability of assigning intellectual discipline to third place at a time like the present when millions of well-intentioned people are in distress because they have not learned how to think through the problems of associated life. But it is a fact that too little stress has been placed upon the desirability of sound character and pleasing manners. Without these characteristics one cannot be a good citizen, or a good neighbor. If one has a fair measure of intelligence, he has sound common sense and judgement, he can get along tolerably well without fine powers of intellectual discrimination. He cannot be a leader of thought; he cannot assist much in the solving of the problems of humanity or of his country, but he can be a successful business man, a good neighbor, a happy individual. He can be all this provided he is unflinchingly honest, thoroughly dependable and agreeable in all his relations with his fellows. If one is not an intellectual genius he need not be discouraged. He may resolve to develop the virtues of honorable living and the habits which spring from genuine friendliness and good will. All of us can do that.

Mary Kusy.

У крамниці.

— Ваша помічниця дивиться якось так смішно.

— Не дивота, продаємо все по смішно низьких цінах.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

NEW YORK, N. Y.

To Protest, Young Ukrainians!

There still continues in Western Ukraine what may be termed a "quiet pacification". Poland has redoubled her ruthless persecution of the Ukrainians in East Galicia: people are scourged, villages demolished, public buildings rifled, food destroyed, unfair trials held in which scores of Ukrainians are either sentenced to death or sent to rot away in prison. Unconceivable tortures, so cruel that a civilized world could attribute them only to cannibals in deepest Africa are ordinary everyday occurences in East Galicia.

To crown the entire situation, on Christmas Eve, December 24, 1932, when all the world was wrapt in the spirit of Peace on Earth, Good Will Toward Men, Poland hung two young Ukrainian patriots, Bilas and Danylyshyn. With this event, once more the eyes of the world are focused on East Galicia and the Polish reign of terror.

For this reason we who live in the United States and enjoy liberty and freedom are joining together to voice a protest against Polish terrorism. To put action into our words, on Sunday, January 29, 1933, at 1:30 P.M., at Cooper Union in New York City, there will be held a mass protest meeting against Polish terrorism. The meeting is taking place under the auspices of fifty Ukrainian associations and clubs within New York and vicinity. It is imperative that on this day all Ukrainians, young and old, within reaching distance of Cooper Union take an active part in the mass meeting. It is even more important for young Ukrainians to come to protest, for with your knowledge of the English language you will be able to explain the Ukrainian problem to those of other nationalities who will be present. The speakers for the day are to include Ukrainian, American, Lithuanian, Jewish and White Russian men of prominence. Remember that many boys and girls in Ukraine are laying down their lives for their country and are depending on us to support them in the same cause. We can help by attending the protest meeting with a 100% attendence. Remember, Sunday, January 29th, 1:30 P.M., at Cooper Union.

Mary Ann Bodnar.

—o—

CHICAGO, ILL.

Activities of the "Young Parish Club."

The annual meeting of the "Young Parish Club" was held on December 28, 1932. The following officers were elected:

Walter Kocowsky, President; John Sawchyn, Vice President; John Kruk, Financial Secretary; Mary Kozyra, Recording Secretary; Michael Senchuk, Treasurer, and Gene Wolkowiecki, Quartermaster.

On Jan. 15, 1933, we gave our Banquet. It was held at the Ukrainian National Hall. The program was arranged by Walter Kocowsky. The musical entertainment was provided in the form of group singing directed by George Benetzky, Stephanie Citwinski, pianist, and Anna Batiuk, soprano. Anna and Jennie Lochansky, Mary Larga members of the Ukrainian Dancing Club danced two numbers.

At a business meeting recently held arrangements for a dance were discused.

M. K.

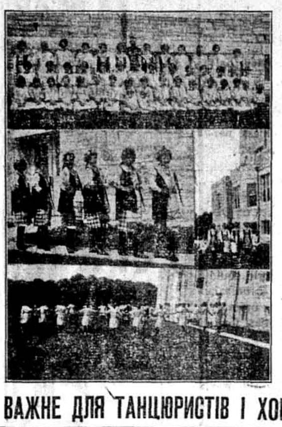
Тверда голова.

— Відкіля цей ґудз у тебе на голові?

— Це копнув мене так сильно мій кінь.

— Ах! тепер уже розумію, чому твій кінь так кривуляє на ногу!

Новина. Філядельфія і околиця! Новина.

ЛАВОЮ ВСІ ДО: МЕТРОПОЛИТАН ОПЕРА ГАВС НА ВЕЛИКИЙ ВИСТУП!

BROAD AND POPLAR STREETS.

З НАГОДИ 300-ЛІТТЯ

ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ

В СУБОТУ, ДНЯ 28-ГО СІЧНЯ (JAN.) 1933 РОКУ

ПОЧАТОК У ГОДИНІ 8.15 ВВЕЧІР. — ВСТУП: 55 ЦНТ., 75 ЦНТ., $1.10.

Чотири етноґрафічні і історичні картини з українського життя: 1. „СПОМИНИ З ГІР", 2. „ЗУСТРІЧ ВЕСНИ", 3. „В ТАБОРІ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ", 4. „ЗА УКРАЇНУ".

300 ТАНЦЮРИСТІВ — **200 СПІВАКІВ**

Артист В. АВРАМЕНКО відтанцю сольовий танок „ОРЛИК". — В ролі гет. Мазепи виступає арт. ОРДИНСЬКИЙ. У виступі беруть участь чотири хори: з Честер, з Трентон і два з Філаделфії під проводом про. Г. Павловського. — Народня музика Р. Кузьми з Нюарку.

Управитель: ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО. Інструктор Танку: П. СМУК.

У виступі беруть участь також СИРОТИ сестер Василіянок.

Дорогі Українські Громадяни: Цей виступ є другим з ряду виступом, влаштованим на взір історичного виступу в Метрополитан Опера Гавс в Ню Йорку, який приніс Українцям великий розголос, тому й на цьому виступі в Філаделфії не повинно бракнути ні одного свідомого Українця ані Українки. Частина доходу з того виступу призначена на виведення артистичного відділу на Світовій Виставі в Шикаґо.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТАНЦЮРИСТІВ І ХОРИСТІВ: ҐЕНЕРАЛЬНА ПРОБА відбудеться В НЕДІЛЮ, 22-го СІЧНЯ, У ГОДИНІ 3-тій ПОПОЛУДНІ, В УКРАЇНСЬКІЙ САЛІ НА 847 НОРТ ФРЕНКЛІН СТРІТ. 15

НАГЛИЙ СУД.

(13)

Свідки з Черкас.

Свідок Михайло Федик, літ 21, з Черкас, грек.-кат., заприсяжений зізнає, що дня 1. 12. йшов з фільварку на обід і по дорозі стрінув 2 мущин. На їх запит, що це за село, свідок відповів, що це Черкаси. Оба мущини питали ще про поїзд, який в тому менті їхав. Свідок сказав, що поїзд їде до Стрия. Дальше свідок оповідає, що оба молоді мущини хотіли їсти й він завів їх до Бобеляків.

Свідок Панько Бобеляк, літ 57, з Черкас, заприсяжений зізнає, що дня 1. 12. в 6-тій год. рано прийшли до його хати якісь два чоловіки. Коли його жінка вийшла, то один з них запитав: „Їсти не маєте?" Жінка дала хліба й молока, а свідок пішов до худоби. Вернувши до хати, застав їх, як чистили черевики. На запит свідка, звідкіля вони, кудою йдуть, давали оба вони дуже неясні відповіди. Питали свідка про дорогу до Стрия і Миколаєва. Питали теж свідка, які в селі люди, чи є кооператива. Револьверів при них свідок не бачив. Підсудних Данилишина й Біласа з лиця не пізнає твердить лише, що ті, які в нього були, були теж у таких наґортках, як оба підсудні.

Данилишин (з усміхом).: А чи ми мали на лиці маски?

Свідок (зпочатку не розуміє запиту, а опісля): Ні.

Свідок Розалія Бобеляк, літ 38, жінка Панька, заприсяжена. Плаче. Робиться їй погано. Дають їй воду. По хвилі починає оповідати. Зізнає подібно, як її муж. Підсудних з лиця рішучо не може пізнати. Каже, що ті, які пили в неї молоко дня 1. 12., були в таких споднях, як підсудні Білас і Данилишин.

Д-р Шухевич: А як довго вони в вас були?

Свідок: Не знаю, може пів години, а може годину.

Д-р Шухевич: А крови не бачили на їх куртках?

Свідок: Ні.

В тому менті предсідник заряджує 2-мінутову перерву, після якої переслухує дальших свідків.

Про кімнату Березинського.

Свідок Юзефа Найдек, літ 43, власниця дому при вул. Шимоновичів 9., заприсяжена зізнає, що вона винаймила кімнату на піддаші покійному Березинському. Вікна цеї кімнати виходять на вулицю Шимоновичів. До цеї кімнати є окремий вхід. Було це 26 листопада. Березинський дав 5 зол. завдатку й зараз спровадився. Річи вніс тимчасово до сусідної кімнати, бо його кімнату мали звільнити щойно 1. 12. Раз приходили до свідка якісь два неголені чоловіки й питали свідка, чи в нього мешкає Березинський. З підсудних не пізнає жадного. На знимці пізнає лише вбитого Березинського.

Прокуратор: Чи Березинський, маючи ключі від брами, міг входити й виходити, коли лише хотів?

Свідок: Так.

Свідок Марія Ярош, літ 51, рим.-кат., сестра попереднього свідка, подібно як попередній свідок, нікого з відвідуючих Березинського свідок не бачила.

„А ви мене били".

Свідок Марцін Сліва, літ 39, командант постерунку в Миколаєві, заприсяжений зізнає, що нічю з 30-го листопада на 1-го грудня дістав вістку про напад у Городку й про вбивство Коята.

По год. 9. рано дістав вістку, що побачили двох чоловіків і далися чути стріли. Свідок довідався, що напасники втікають у напрямі Дністра. Свідок старався перетяти їм дорогу, але тимчасом селяни самі зловили їх. По закованню в кайдани свідок відвів чоловіків до Миколаєва.

Дальше свідок подає, що переводив особисту ревізію в зловлених.

Данилишин: А ви мене не били?

Свідок: Ні!

Білас: А чи не знаєте, котрий з поліціянтів мене бив?

Свідок: Це неправда.

Данилишин (до очей свідкови): І ви під присягою зізнаєте, що мене не били?

Свідок: Це неправда.

Свідок Омелян Коваль, літ 20, грек.-кат., студент, з Розвадова, присягає і зізнає по польськи. Дня 1. 12. приїхав до Розвадова зі Львова. Нічого не бачив, лише чув, що зловили учасників городецького нападу. Свідок бачився з Куспісем кілька днів перед нападом. Бачився на головнім двірці у Львові. Тоді Куспісь звернувся до свідка з просьбою, щоби вони оба заміняли шапками.

Свідок Ева. Куспісь, літ 43, грек.-кат. зі Ставчан, заприсяжена, зізнає, що в дні нападу син її як звичайно вернув до хати. Була тоді год. 8-ма вечером. На запит д-ра Шухевича, чи син не говорив їй, що як вертав селом, то Олекса Маковський засвітив йому в очі — свідок потверджує це.

Дальше зізнає свідок, що Дембіцький мав з її сином процес і від того часу ненавидів його.

Свідок Петро Куспісь, літ 17, зі Ставчан, молодший син попереднього свідка, зізнає, що про напад на почту в Городку нічого не знає, про випадок у Глинній Наварії чув. Дня 30-го листопада його брат Михайло в год. 9-тій поїхав до Львова й вернувся на 20-ту годину й положився спати.

День передтим брат виїхав з хати рано, а вернувся в год. 15-тій. Від брата нічого не довідався.

Дальше на запит предсідника подає, що брат постійно ходив у зеленій куртці й пумпах. Брат ніколи не носив академічної шапки, а лише берет.

Д-р Шухевич: Чи знаєте постерункового Дембіцького?

Свідок: Знаю.

Д-р Шухевич: А чи невідомо вам, що Дембіцький був злий на вашого брата?

Свідок: Ні.

Свідок Роман Лепчак, студент прав, **Михайло Мазняк, Марія Гальперн, Марцін Фалянґа, Анна Фарина, Осип Медвідь, Ян Ленчак і Тома Косцельний** — зізнають у справі Куспіся. Нічого нового вони не вносять.

Свідок Михайло Романишин, літ 26, грек.-кат., кравець, мешкає в Пустомитах, працює у Львові й що суботи доїжджає, зізнає: Дня 30-го листопада вертався в сторону Поршни з жінкою і знайшов у корчах наплечник, а в ньому 970 зол. і ясний плащ т. зв. „тренчкот". Свідок віддав знайдені гроші на постерунок у Пустомитах. Дальше зізнає, що чув, як люди балакали, що хтось нібито бачив 3-ох чоловіків, які собі освічували ліхтаркою дорогу.

Свідок Ян Ленчак, 21 літ, студент прав, Поляк, Куспіся знає особисто. Дня 30-го листопада виїхав разом з Куспісем до Львова. Свідок вертався в год. 15. Більше нічого не знає.

Дальше відчитано зізнання Константина Скржипня, залізничника, на обставину, що бачив Данилишина і Біласа, як переходили тором.

(Дальше буде)

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 АВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

В 1926 р. засновано при Січовім Базарі видавництво українських звійок на пяно під назвою „СУРМА". Тепер звійки вже незначний бизнес, але з початку сильно розвивалося, бо видано 83 числа звійок, з яких розійшлось не менше тисячі штук з одного числа. Де лиш було автоматичне пяно, там грали звійки Сурма.

Часи змінились. Перестали іти звійки, прийшли рекорди. Хор „Сурма" зробив найкращі рекорди „Вечерниці", на двох великих 12-цалевих рекордах. Їх можна тепер почути в кождій хаті любителя української клясичної музики. Оркестра „Сурма" зробила кілька найкращих рекордів. Між іншими Марш Садовського, котрим отвираємо кожду радіо програму Сурми.

Марш Садовського (ноти, незнаного композитора) вишучий ці стрічки купив 1921 року від старенького жидка Чернявського, котрий приніс до склепу переписану копію з правом „капірайт". Той старенький Жидок сказав, що він є правдивим композитором того маршу. Він був діріґентом оркестри в трупі Садовського і він цей марш написав і присвятив Садовському.

Великий був попит на той марш від слухачів радіо програми. За їх порадою дано той марш до справлення композиторови П. Углицькому. Він його переписав на пяно і на скрипку, і на другий тиждень Марш Садовського появиться перший раз друком в Америці. Ціна на пяно 30 цт., на скрипку 25 цт. Тепер кождий музикант буде собі міг заграти той марш в себе в дома й пригадати собі ті веселі хвилі, які він нераз перебував підчас неодної радіо програми Сурми.

Свого часу великого шуму наробив в Америці „АМТОРҐ". Жиди, Русскі і наші ішли там за всім, чого їм було треба і не треба. Тепер те саме робить „АМПОЛЬ". Вже тепер в кождій хаті в околиці Ню Йорку можете побачити товар, куплений в Амполю. Тепер час вже на АМУК. Чи немав би великого збуту в Америці Центросоюз зі Львова, колиб тут ми мали АМУК? Вартувало би дати доляра на спілку, чи ні?

Ще два члени вписались до Випозичальної Бібліотеки Сурми: Ю. Третяк і В. Іванило. Бібліотека вартує дві тисячі долярів, дотого часописи, умеблювання, світло, місце, рент, обслуга, а все за 25 ц. місячно. А мимо того всього так охотно приступають до тої бібліотеки, як би приходилось їм касторку пити. Кажуть: бібліотека повинна бути зовсім даром, так, як американська. Забувають, що один Карнеґі аж триста міліонів долярів подарував на удержання таких бібліотек.

Стефан Ткачук з Шікаґо, пише: „Прошу вислати катальоґ костюмів як рівнож шаблів" — в нас того нема. Думаю, хто фахово тим займався би, то міг би з того робити бизнес. Може є хто такий, що спеціяльно тим займається, хай подасть свою адресу.

Що як що, але кождий Українець, котрий може думати, повинен мати український тайпрайтер. Руками щонебудь писати дуже тяжко, а ще тажче другого письмо читати, а коли машинкою написане, все лекше. Лист написаний машинкою до краю читають всі і передають зрук до рук, як ґазету. За тих пару центів, що коштує машинка, можна поширити *більше просвіти, як ті гроші принеслиб* інакше. Навіть такий бизнес, як „Сурма", булаб зовсім незнана, якби не машинка. Тепер часи технократії. Лиш той користає, хто вміє машинками послуговатись. Не треба позаду оставатись. (Огол.).

Полярна виправа.

Швець приносить чоботи полярному дослідникови:

— Я приніс вам чоботи, пане професор, для вашої нової полярної виправи. Чи пан професор були задоволені з тамтих чобіт, що я вшив був для першої виправи?

— О так! То були найсмачніші чоботи, які я колинебудь їв!

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(54)

„Потім Ґобред збудував отсю фортецю й замок, щоб не дати можливости Богунови вернутись до дому, не дійшовши до Єрусалиму", говорив далі сер Ричард. „Богун збудував свій замок на другім кінці долини, щоб його не могли лицарі Ґобреда підштовхувати йти далі. Від того часу й почалася безпереривна війна між двома лицарствами. Отут ми вже сім і пів століття стоїмо один проти другого. Люди родяться нові й умирають старі, але боротьба не припиняється.

„А властиво нема чого нам боротися, бо ми всі разом оточені армією Сараценів і нікому з нас нема звідти виходу. Нащадки Богуна звуться королями, бо цей титул передається їм від предків, як нащадкам Ґобреда передається титул князів. Кілька разів на рік ми сходимося на герць і кращі лицарі з обох сторін виходять на бій. Отсе тепер усе те, що лишилося від колишньої ворожнечі двох лицарств, а позатим ми жиємо приязно".

Блейк слухав з цікавістю казкового оповідання сера Ричарда. Здавалося, що він розповідав свідомо якусь казку з давнього минулого, а на ділі це була казкова сучасність. „Як ти думаєш, приятелю, чи не слід би нам спробувати вернутися до своїх?" — запитав Ричард. „Аде ви булиб усі здивовані, як змінився світ у Єрусалимі й у Лондоні. Там вас уже давно забули й життя пішло іншим шляхом, не тим, яким, як воно вам здавалося, піде. Воно тепер для вас чуже", відповів Блейк.

„Можливо, що ти маєш рацію. Дійсно, за сім і пів віку багато дечого змінилося навіть серед нас. Та ми себе почуваємо тут добре. Адже ми іншого життя не знаємо й цікавимося більше отим герцем, що ось скоро має бути", сказав сер Ричард. „Чи я не можу взяти участи в герцю? Адже я володію добре мечем і списою", запитався Блейк. „Ти ще думаєш про герць!" — з усмішкою сказав Ричард. „Завтра ти впадеш трупом під ударом Малюдового меча", з сумом скінчив він.